یادداشت

اندر اجایب (عجایب) روزگار ما

غلامحسین دوانی
پژوهشگر مالی- اقتصادی

۱. آقـای سـیدحمید حسـینی، عضـو هیئت‌رئیسـه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفـت، گاز و پتروشـیمی که تجمع بزرگترین شـرکت‌های صادراتی نفت و پتروشـیمی است، در این همایش گفته آقای (ب-ز) چگونه سـرمایه‌داری است که هیچ‌کس در اتاق بازرگانی ایران او را نمی‌شناسد. او مهره سوخته یک جریان خاص اسـت. وظیفه رسـانه‌ها شناسـایی پشت پرده ماجراسـت (سایت عصر ایران ۹۲/۹/۲۶).

۲. درحالی‌که هر روز شـاهد ظهـور و ورود کارآفرینان بانکی، تحریمی و نوایع پولی هسـتیم، معـاون وزیر صنعت و رئیس کل سـازمان توسعه تجارت اعلام کرده‌اند سـالانه ۱۸۰ هزار نخبه از کشور خارج می‌شوند. (فارس نیوز -۹/۲۶-۱۳۹۴).

۳. مرکز تحقیقات اسـتراتژیک کشور سالانه ۱۵۰ میلیون تومان جای مصرف می‌کند (سایت الف ۱۳۹۴/۹/۲۷).

۴. مدیرعامل شـرکت کیمیوسـت که غیرقانونی و بدون مجوز فعالیـت می‌کرد، اعتراف کـرد که همه بدهی این شـرکت ۱۲۴ میلیارد تومان اسـت نه چهار هزار میلیارد تومان (سـایت تابناک ۱۳۹۴/۹/۲۷).

۵. سـازمان تامین اجتماعی ۳۳/۴۴ درصد سهام نیروگاه تبریز را از دولت خریداری و تنها بعد از ۲۵ روز کل سهام خریداری‌شده را به آقای (ب-ز) واگذار و سودی حدود هزارو ۵۰۰ میلیارد تومان از او دریافت کرد است (تابناک ۱۳۹۴/۹/۲۷). اینجا‌ها نظارتی فعلا قیمت واگذاری اولیه را بررسی کند تا مشخص شود خریدار اصلـی از اول «ب-ز» بوده و برای کارش‌خواب‌ها ضمانت‌نامه‌های میلیاردی صادر می‌شده (۱۳۹۵/۱۰/۱ فارس‌نیوز).

۶. مرکز تحقیقات بیولوژی جهان اعلام کرده آقازاده‌هایی که سر از بانک‌های مزنوتلا و ماندت و مدیریت هلدینگ‌ها درآورده‌اند، همگی دارای ژن خوب هسـتند که در محیط پول، قدرت و رانت هستند.

۷. یکی از کسـانی که در دایره به‌اصطلاح «سـبیجی اقتصادی فعال» و متولد ۱۳۶۴ اسـت و چند سـالی اسـت سرشناس شـده، در دوره جنـگ از ایـران خارج و بـه دبـی رفته و از آنجا سـر از فعالیت‌های اقتصـادی در بخـش ارز، طلا و آهن و فـولاد و... درآورده اسـت. بیچـاره چـون می‌دانسـته در دوره جنگ جان نافابلش بیش از جهان اقتصادی ارزش داشـته، با حفظ جان خود مال خود و بقیه را هم حفظ کرده است.

۸. مرحوم دهخدا در یک مکتوب رسـمی خواستار تجدیدنظر در تعریف دو لغت زیر در فرهنگ دهخدا شد.

۱/۷. صراف: همان صاف است؛ یعنی نخبگان ۳۰ سالهای که بکباره ظهور می‌کنند برخی اوقات ضراب را با «ز» هم می‌نویسند.

۲/۷ جزئومـه فـساد: در فرهنـگ جدید اقتصـادی این لغت را فعـال اقتصـادی، کارآفرین یـا کارچاق‌کن، مهاجـر فی‌الارز و برخی‌های نیز این لغت را «رئیس» معنی کرده‌اند.

۹. با توجه به اینکه سـایت افکارنیوز در یک اقدام شایسـته آگهی تأسیس روزنامه رسـمی احقاق هشت شرکت را به نام آقای ضراب منتشر کرده، بد نیسـت بنا‌ی مرکزی و شبکه بانکی کشور مقادیر از تخصیـص و منبع ارزی آن را (رسـمی، دولتی - ترجیحی، صندوق ارزی) را نیز به اطلاع ملت عیور ایران برسانند تا یک وقت خدای‌نکرده نگویند آن «ارزها، همین ارزهای تخصیصی» بوده که سر از ترکیه و خارج درآورده است!!

صنعا وزارت صنعتی برای رفع هرگونه شبهه مجموع تولیدات فولاد این تنها شـرکت را اعم اعلام کند تا یک وقت خدای‌نکرده، زبانم لال این شرکت‌ها تولیدی هم نباشد!! سازمان امور مالیاتی هم چشم و گوش خود را ببیشتر باز کند. شاید این خیوان اقتصادی مایاتی‌گرز باشند!

۹. چگونه در دولتی که ادعای مبارزه با فـساد داشـته و دارد، وزیر هزار میلیاردتومانی جا خوش کرده بود.

۱۰. دادسـتان کل کشـور آقای منتظـری ۲۷ آذر در «همایش تخصصـی پلیـس مبـارزه بـا قاچـاق کالا و ارز پلیـس آگاهی استان‌های سراسر کشور» گفته «برخی مقام‌های ایرانی خودشان یا فرزندان و وابستگان‌شـان به نحوی در قاچاق کالا سهم دارنـد» (جل‌الخالق.

۱۱. درحالی‌که زندان‌ها و ورشکسـتگان تجـاری، بدهکاران مهریه همسـر و معترضان به فساد بر شده‌اند، چرا برخی بدهکاران بزرگ بانکی یا همان مفسدان اقتصادی راست‌راست در خیابان‌ها راه می‌روند.

۱۲. افتاضحـه‌هـای وطنی که شـعار ارز آزاد می‌دادند و می‌دهند، بسـیار دهند چرا با ارز شـش الف هجرت توماتی چم جرخ تولید راه نیفتاده و کماکان صادرکننده مواد خام نفتی و پتروشیمی؟ اینکه هم وسیله بانده‌های رانت‌خوار هستیم.

۱۳. دادسـتان تهران گفته بدهکاران کلان، مدیران بانک سرمایه را تعیین می‌کردنـد و برای کارش‌خواب‌ها ضمانت‌نامه‌های میلیاردی صادر می‌شده (۱۳۹۵/۱۰/۱ فارس‌نیوز).

۱۴. مرکز تحقیقات بیولوژی جهی اعلام کرده آقازاده‌هایی که سر از بانک‌های مزنوتلا و ماندت و مدیریت هلدینگ‌ها درآورده‌اند، همگی دارای ژن خوب هسـتند که در محیط پول، قدرت و رانت هستند.

۱۵.در یک تست تیزهوشی بی‌پر دانش، مشخص شد بسیاری از دارنـدگان ژن خوب صابون را به شـکل سـابون، ارز را عرض، هوشـک را حوشـک، سـفینه را صفینه، نابغه را نابقه، شایسـته را شایسـته، مثـل را ملـط، کارآفرین را کارداقرین و ایران را به شکل عیران اشتباهی نوشته‌اند.

۱۶. برخـی رسـانه‌های وطنی و اقتصـادی هـرروزه برخی از این اشـخاص و مؤسـسات بوندهدار تحت تعقیـب را به‌عنوان کارآفرین، شایسـته‌سـالار، مدیر نمونه و... معرفی کرده و می‌کنند. مردم می‌گویند نکند کاسـه‌ای زیر نیمچـه‌ایـن رسـانه‌ها و آن صاحبان وجود دارد؟

۱۷. بی‌هم گزارش یکی از بزرگان اقتصـادی کشـور اسـت در بین‌بینی اوضاع اجتماعی ۱۰ سـال آینده که معتقد اسـت: «ایران توانسته اسـیر پروژه بازگشـت نخبگان را به‌خوبی اجـرا کند. هزار میلیارد دلار ایرانیان خارج از کشـور به ایران بازگشـته اسـت. سه هزار استاد برجسته ایرانی به ایران رجعت کرده‌اند. در سال ۱۴۱۵، بعد از اجـرای سیاسـت‌های وحدت و ثبات نهادهـای مردمی، خانواده هنوز در ایران مهم‌ترین نهاد اجتماعی اسـت. آن‌چنان که پژوهشـگرانی از سراسر دنیا برای مطالعه وجام و قوام آن به ایران مراجعه می‌کنند.» (سایت دکتر لشک بلوکی)

با یورو و یوان به جنگ دلار برویم

پروفسور مسرت در گفت‌وگو با «شرق» از الزام تاریخی ایران برای استفاده از پول رقیب ارز جهانی خبر داد

باید دوقطبی بی‌دلیل میان دو جناح حاکم تبدیل به نیرویی قدرتمند در مقابل قشرهای رانت‌خوار و مخالف با تحول و عدالت‌طلبی شود

عکس: عباس عطاری- شرق

شـکوفه حبیب‌زاده: از آلمان که به ایران سـفرکرد، در تلاطم بود تـا بتواند حرف‌هایش را به مسـئولان برسـاند و بـرای همین از گفت‌وگو با ما استقبال کرد. پروفسور محسن مسرت، استاد اقتصاد دانشـگاه ازنابروک آلمـان، در این گفت‌وگو سـعی کرد گره‌های اصلی اقتصاد ایران را برشـمارد. به گفته او، قدرت خرید ضعیف در جامعـه و ضعف رقابت خلاق در بـازار، دو نقطه‌ضعف اصلی و بنیادین اقتصاد ایران اسـت. صحبت‌های او درباره شرح جرایی و به‌وجودآمدن این دو ضعف گذشـت؛ امـا او در این گفتار، نظام اقتصـادی و پذیرش آن را سـوی دیگر مشـکل اسـاسی‌تر در اقتصاد ایران را در رمنیه‌سازی برای این اتفاق‌ها مقصر دانسـت. او در بیان یکی از جنبه‌های این تقصیر به موردی اشاره می‌کند که در اقتصاد ایران در قالب خصولتی تعبیر می‌شـود. به گفته پروفسور مسرت: «... (در ایران) خصوصی‌سـازی به‌سادگی به خصولتی تبدیل شد. البته دلیل سـرسری عمل‌کردن دولت‌ها و موفقیت عملکرد تئوری نئولیبرالی شـوک اقتصادی این بود که کـرود ذی‌نفع قدرتمندی نیز به‌وجودی دریافت این نوع خصوصی‌سازی راه را برای کسـب رانت‌های کلان باز خواهد کـرد. بنابراین این گروه جزء طرفداران سـرسـخت بازارهای کاملا آزاد شـدند و زیر این نمـاد به چپاول ثروت عمودی کشـور و عمیق‌کردن نهادها و سـاختارهای رانتی در همه بخش‌های جامعه مشـغول شـدند». او هشدار می‌دهد: «نئولیبرال‌های ایرانی عمـلا در جاله تبلیغاتی نئولیبرال‌های غربی افتاده‌اند» و به روحانی تأکید می‌کند که فکری به حال تیم اقتصادی خود و زدودن این دیدگاه کند. البته او در ادامه کلام خود می‌گوید: «این دولت‌های به‌خصوص اصلاح‌طلب بودند که در جاله نگرش و تبلیغـات نئولیبرالیسـتی افتادند و در حقیقت آب به آسـیاب قدرتمندان و مخالفان اصلاحات ریختند» و بر همین اسـاس تأکید می‌کند که باید مبزرهای مصنوعـی موجود (بین دو جناح حاکم) تا حدی از بین بروند و دوقطبی بی‌دلیـل میان این دو جناح تبدیل به نیرویی قدرتمند و مؤثر در مقابل قشرهای رانت‌خوار و مخالف با تحول و عدالت‌طلبی قرار گیرند. پایان کلام او که شـرایط کنونی اقتصاد ایران در مواجهه با تحریم‌های جهان را پوشـش می‌دهد، تأکید بر این دارد که اکنون ایران آن اسـت که ایران دست به یک اقدام و الزام تاریخی بزند. او این اقدام را با پشـتوانه حمایت‌های سیاسی جهانی از ایران در برابر آمریکا این‌گونه تعبیر می‌کند: «ورود پول‌های جهانی دیگری مانند یورو یـا در مرحله بعدی حتی یوان (پول چین) در رقابت با دلار، امروز به یک الزام تاریخی تبدیل شده است؛ زیرا از این طریق قدرت اقتصادی آمریکا که بخشی از آن با نقش پولش به‌عنوان پول جهانی اتصال دارد نیز به‌شـدت کاهش خواهد یافت. این اقدام درحال‌حاضر با توجه به پیمان شانگهای و کشورهای بریکس با ریسک بسیارکمتری روبه‌رو است».

★ گره اصلی اقتصاد ایران را کنون در چه می‌بینید؟

بـه نظـرم در دو حوزه می‌توان مشـکلات اقتصـادی ایران را ارزیابی کرد؛ اول اینکه قدرت خرید داخلی نسـبت به ظرفیت‌های کشـور بسـیار ضعیف اسـت. بنابراین این مکانیسـم مهـم بازار نمی‌توانـد نقش کلیدی و اساسـی خود را ادا کنـد. برای توضیح بیشـتر اجازه دهید قدرت خرید داخلی در اقتصاد سرمایه‌داری را با نقش موضوع خروج مقایسـه کنم. چنانچه موتور خودرو نسبت به وزن آن خودرو از توان لازم برخوردار نباشـد و در محاسـبات مهندسی اشـتباهی در تعیین توان لازم رخ داده باشد، طبیعی اسـت که سـرعت حرکت خودرو کم خواهد بود یا شـاید خودرو به‌کلی حرکت‌نکرده نکوینند آن «ارزها، همین ارزهای تخصیصی» بوده که سر از ترکیه و خارج درآورده است!!

ضعـف رقابت خلاق در بـازار، دو نقطه‌ضعف اصلی و بنیادین اقتصاد ایران اسـت. صحبت‌های او درباره شرح جرایی و به‌وجودآمدن این دو ضعف گذشـت؛ امـا او در این گفتار، نظام اقتصـادی و پذیرش آن را سـوی دیگر مشـکل اسـاسی‌تر در اقتصاد ایران را در رمنیه‌سازی برای این اتفاق‌ها مقصر دانسـت. او در بیان یکی از جنبه‌های این تقصیر به موردی اشاره می‌کند که در اقتصاد ایران در قالب خصولتی تعبیر می‌شـود. به گفته پروفسور مسرت: «... (در ایران) خصوصی‌سـازی به‌سادگی به خصولتی تبدیل شد. البته دلیل سـرسری عمل‌کردن دولت‌ها و موفقیت عملکرد تئوری نئولیبرالی شـوک اقتصادی این بود که کـرود ذی‌نفع قدرتمندی نیز به‌وجودی دریافت این نوع خصوصی‌سازی راه را برای کسـب رانت‌های کلان باز خواهد کـرد. بنابراین این گروه جزء طرفداران سـرسـخت بازارهای کاملا آزاد شـدند و زیر این نمـاد به چپاول ثروت عمودی کشـور و عمیق‌کردن نهادها و سـاختارهای رانتی در همه بخش‌های جامعه مشـغول شـدند». او هشدار می‌دهد: «نئولیبرال‌های ایرانی عمـلا در جاله تبلیغاتی نئولیبرال‌های غربی افتاده‌اند» و به روحانی تأکید می‌کند که فکری به حال تیم اقتصادی خود و زدودن این دیدگاه کند. البته او در ادامه کلام خود می‌گوید: «این دولت‌های به‌خصوص اصلاح‌طلب بودند که در جاله نگرش و تبلیغـات نئولیبرالیسـتی افتادند و در حقیقت آب به آسـیاب قدرتمندان و مخالفان اصلاحات ریختند» و بر همین اسـاس تأکید می‌کند که باید مبزرهای مصنوعـی موجود (بین دو جناح حاکم) تا حدی از بین بروند و دوقطبی بی‌دلیـل میان این دو جناح تبدیل به نیرویی قدرتمند و مؤثر در مقابل قشرهای رانت‌خوار و مخالف با تحول و عدالت‌طلبی قرار گیرند. پایان کلام او که شـرایط کنونی اقتصاد ایران در مواجهه با تحریم‌های جهان را پوشـش می‌دهد، تأکید بر این دارد که اکنون ایران آن اسـت که ایران دست به یک اقدام و الزام تاریخی بزند. او این اقدام را با پشـتوانه حمایت‌های سیاسی جهانی از ایران در برابر آمریکا این‌گونه تعبیر می‌کند: «ورود پول‌های جهانی دیگری مانند یورو یـا در مرحله بعدی حتی یوان (پول چین) در رقابت با دلار، امروز به یک الزام تاریخی تبدیل شده است؛ زیرا از این طریق قدرت اقتصادی آمریکا که بخشی از آن با نقش پولش به‌عنوان پول جهانی اتصال دارد نیز به‌شـدت کاهش خواهد یافت. این اقدام درحال‌حاضر با توجه به پیمان شانگهای و کشورهای بریکس با ریسک بسیارکمتری روبه‌رو است».

★ گره اصلی اقتصاد ایران را کنون در چه می‌بینید؟

بـه نظـرم در دو حوزه می‌توان مشـکلات اقتصـادی ایران را ارزیابی کرد؛ اول اینکه قدرت خرید داخلی نسـبت به ظرفیت‌های کشـور بسـیار ضعیف اسـت. بنابراین این مکانیسـم مهـم بازار نمی‌توانـد نقش کلیدی و اساسـی خود را ادا کنـد. برای توضیح بیشـتر اجازه دهید قدرت خرید داخلی در اقتصاد سرمایه‌داری را با نقش موضوع خروج مقایسـه کنم. چنانچه موتور خودرو نسبت به وزن آن خودرو از توان لازم برخوردار نباشـد و در محاسـبات مهندسی اشـتباهی در تعیین توان لازم رخ داده باشد، طبیعی اسـت که سـرعت حرکت خودرو کم خواهد بود یا شـاید خودرو به‌کلی حرکت‌نکرده نکوینند آن «ارزها، همین ارزهای تخصیصی» بوده که سر از ترکیه و خارج درآورده است!!

صنعا وزارت صنعتی برای رفع هرگونه شبهه مجموع تولیدات فولاد این تنها شـرکت را اعم اعلام کند تا یک وقت خدای‌نکرده، زبانم لال این شرکت‌ها تولیدی هم نباشد!! سازمان امور مالیاتی هم چشم و گوش خود را ببیشتر باز کند. شاید این خیوان اقتصادی مایاتی‌گرز باشند!

۹. چگونه در دولتی که ادعای مبارزه با فـساد داشـته و دارد، وزیر هزار میلیاردتومانی جا خوش کرده بود.

۱۰. دادسـتان کل کشـور آقای منتظـری ۲۷ آذر در «همایش تخصصـی پلیـس مبـارزه بـا قاچـاق کالا و ارز پلیـس آگاهی استان‌های سراسر کشور» گفته «برخی مقام‌های ایرانی خودشان یا فرزندان و وابستگان‌شـان به نحوی در قاچاق کالا سهم دارنـد» (جل‌الخالق.

۱۱. درحالی‌که زندان‌ها و ورشکسـتگان تجـاری، بدهکاران مهریه همسـر و معترضان به فساد بر شده‌اند، چرا برخی بدهکاران بزرگ بانکی یا همان مفسدان اقتصادی راست‌راست در خیابان‌ها راه می‌روند.

۱۲. افتاضحـه‌هـای وطنی که شـعار ارز آزاد می‌دادند و می‌دهند، بسـیار دهند چرا با ارز شـش الف هجرت توماتی چم جرخ تولید راه نیفتاده و کماکان صادرکننده مواد خام نفتی و پتروشیمی؟ اینکه هم وسیله بانده‌های رانت‌خوار هستیم.

۱۳. دادسـتان تهران گفته بدهکاران کلان، مدیران بانک سرمایه را تعیین می‌کردنـد و برای کارش‌خواب‌ها ضمانت‌نامه‌های میلیاردی صادر می‌شده (۱۳۹۵/۱۰/۱ فارس‌نیوز).

۱۴. مرکز تحقیقات بیولوژی جهی اعلام کرده آقازاده‌هایی که سر از بانک‌های مزنوتلا و ماندت و مدیریت هلدینگ‌ها درآورده‌اند، همگی دارای ژن خوب هسـتند که در محیط پول، قدرت و رانت هستند.

۱۵.در یک تست تیزهوشی بی‌پر دانش، مشخص شد بسیاری از دارنـدگان ژن خوب صابون را به شـکل سـابون، ارز را عرض، هوشـک را حوشـک، سـفینه را صفینه، نابغه را نابقه، شایسـته را شایسـته، مثـل را ملـط، کارآفرین را کارداقرین و ایران را به شکل عیران اشتباهی نوشته‌اند.

۱۶. برخـی رسـانه‌های وطنی و اقتصـادی هـرروزه برخی از این اشـخاص و مؤسـسات بوندهدار تحت تعقیـب را به‌عنوان کارآفرین، شایسـته‌سـالار، مدیر نمونه و... معرفی کرده و می‌کنند. مردم می‌گویند نکند کاسـه‌ای زیر نیمچـه‌ایـن رسـانه‌ها و آن صاحبان وجود دارد؟

۱۷. بی‌هم گزارش یکی از بزرگان اقتصـادی کشـور اسـت در بین‌بینی اوضاع اجتماعی ۱۰ سـال آینده که معتقد اسـت: «ایران توانسته اسـیر پروژه بازگشـت نخبگان را به‌خوبی اجـرا کند. هزار میلیارد دلار ایرانیان خارج از کشـور به ایران بازگشـته اسـت. سه هزار استاد برجسته ایرانی به ایران رجعت کرده‌اند. در سال ۱۴۱۵، بعد از اجـرای سیاسـت‌های وحدت و ثبات نهادهـای مردمی، خانواده هنوز در ایران مهم‌ترین نهاد اجتماعی اسـت. آن‌چنان که پژوهشـگرانی از سراسر دنیا برای مطالعه وجام و قوام آن به ایران مراجعه می‌کنند.» (سایت دکتر لشک بلوکی)

شـوک اقتصادی ناشی از تحریم‌ها و افزایش ارز جهانی شد. در تلاطم بود تـا بتواند حرف‌هایش را به مسـئولان برسـاند و بـرای همین از گفت‌وگو با ما استقبال کرد. پروفسور محسن مسرت، استاد اقتصاد دانشـگاه ازنابروک آلمـان، در این گفت‌وگو سـعی کرد گره‌های اصلی اقتصاد ایران را برشـمارد. به گفته او، قدرت خرید ضعیف در جامعـه و ضعف رقابت خلاق در بـازار، دو نقطه‌ضعف اصلی و بنیادین اقتصاد ایران اسـت. صحبت‌های او درباره شرح جرایی و به‌وجودآمدن این دو ضعف گذشـت؛ امـا او در این گفتار، نظام اقتصـادی و پذیرش آن را سـوی دیگر مشـکل اسـاسی‌تر در اقتصاد ایران را در رمنیه‌سازی برای این اتفاق‌ها مقصر دانسـت. او در بیان یکی از جنبه‌های این تقصیر به موردی اشاره می‌کند که در اقتصاد ایران در قالب خصولتی تعبیر می‌شـود. به گفته پروفسور مسرت: «... (در ایران) خصوصی‌سـازی به‌سادگی به خصولتی تبدیل شد. البته دلیل سـرسری عمل‌کردن دولت‌ها و موفقیت عملکرد تئوری نئولیبرالی شـوک اقتصادی این بود که کـرود ذی‌نفع قدرتمندی نیز به‌وجودی دریافت این نوع خصوصی‌سازی راه را برای کسـب رانت‌های کلان باز خواهد کـرد. بنابراین این گروه جزء طرفداران سـرسـخت بازارهای کاملا آزاد شـدند و زیر این نمـاد به چپاول ثروت عمودی کشـور و عمیق‌کردن نهادها و سـاختارهای رانتی در همه بخش‌های جامعه مشـغول شـدند». او هشدار می‌دهد: «نئولیبرال‌های ایرانی عمـلا در جاله تبلیغاتی نئولیبرال‌های غربی افتاده‌اند» و به روحانی تأکید می‌کند که فکری به حال تیم اقتصادی خود و زدودن این دیدگاه کند. البته او در ادامه کلام خود می‌گوید: «این دولت‌های به‌خصوص اصلاح‌طلب بودند که در جاله نگرش و تبلیغـات نئولیبرالیسـتی افتادند و در حقیقت آب به آسـیاب قدرتمندان و مخالفان اصلاحات ریختند» و بر همین اسـاس تأکید می‌کند که باید مبزرهای مصنوعـی موجود (بین دو جناح حاکم) تا حدی از بین بروند و دوقطبی بی‌دلیـل میان این دو جناح تبدیل به نیرویی قدرتمند و مؤثر در مقابل قشرهای رانت‌خوار و مخالف با تحول و عدالت‌طلبی قرار گیرند. پایان کلام او که شـرایط کنونی اقتصاد ایران در مواجهه با تحریم‌های جهان را پوشـش می‌دهد، تأکید بر این دارد که اکنون ایران آن اسـت که ایران دست به یک اقدام و الزام تاریخی بزند. او این اقدام را با پشـتوانه حمایت‌های سیاسی جهانی از ایران در برابر آمریکا این‌گونه تعبیر می‌کند: «ورود پول‌های جهانی دیگری مانند یورو یـا در مرحله بعدی حتی یوان (پول چین) در رقابت با دلار، امروز به یک الزام تاریخی تبدیل شده است؛ زیرا از این طریق قدرت اقتصادی آمریکا که بخشی از آن با نقش پولش به‌عنوان پول جهانی اتصال دارد نیز به‌شـدت کاهش خواهد یافت. این اقدام درحال‌حاضر با توجه به پیمان شانگهای و کشورهای بریکس با ریسک بسیارکمتری روبه‌رو است».

★ کره اصلی اقتصاد ایران را کنون در چه می‌بینید؟

بـه نظـرم در دو حوزه می‌توان مشـکلات اقتصـادی ایران را ارزیابی کرد؛ اول اینکه قدرت خرید داخلی نسـبت به ظرفیت‌های کشـور بسـیار ضعیف اسـت. بنابراین این مکانیسـم مهـم بازار نمی‌توانـد نقش کلیدی و اساسـی خود را ادا کنـد. برای توضیح بیشـتر اجازه دهید قدرت خرید داخلی در اقتصاد سرمایه‌داری را با نقش موضوع خروج مقایسـه کنم. چنانچه موتور خودرو نسبت به وزن آن خودرو از توان لازم برخوردار نباشـد و در محاسـبات مهندسی اشـتباهی در تعیین توان لازم رخ داده باشد، طبیعی اسـت که سـرعت حرکت خودرو کم خواهد بود یا شـاید خودرو به‌کلی حرکت‌نکرده نکوینند آن «ارزها، همین ارزهای تخصیصی» بوده که سر از ترکیه و خارج درآورده است!!

صنعا وزارت صنعتی برای رفع هرگونه شبهه مجموع تولیدات فولاد این تنها شـرکت را اعم اعلام کند تا یک وقت خدای‌نکرده، زبانم لال این شرکت‌ها تولیدی هم نباشد!! سازمان امور مالیاتی هم چشم و گوش خود را ببیشتر باز کند. شاید این خیوان اقتصادی مایاتی‌گرز باشند!

۹. چگونه در دولتی که ادعای مبارزه با فـساد داشـته و دارد، وزیر هزار میلیاردتومانی جا خوش کرده بود.

۱۰. دادسـتان کل کشـور آقای منتظـری ۲۷ آذر در «همایش تخصصـی پلیـس مبـارزه بـا قاچـاق کالا و ارز پلیـس آگاهی استان‌های سراسر کشور» گفته «برخی مقام‌های ایرانی خودشان یا فرزندان و وابستگان‌شـان به نحوی در قاچاق کالا سهم دارنـد» (جل‌الخالق.

۱۱. درحالی‌که زندان‌ها و ورشکسـتگان تجـاری، بدهکاران مهریه همسـر و معترضان به فساد بر شده‌اند، چرا برخی بدهکاران بزرگ بانکی یا همان مفسدان اقتصادی راست‌راست در خیابان‌ها راه می‌روند.

۱۲. افتاضحـه‌هـای وطنی که شـعار ارز آزاد می‌دادند و می‌دهند، بسـیار دهند چرا با ارز شـش الف هجرت توماتی چم جرخ تولید راه نیفتاده و کماکان صادرکننده مواد خام نفتی و پتروشیمی؟ اینکه هم وسیله بانده‌های رانت‌خوار هستیم.

۱۳. دادسـتان تهران گفته بدهکاران کلان، مدیران بانک سرمایه را تعیین می‌کردنـد و برای کارش‌خواب‌ها ضمانت‌نامه‌های میلیاردی صادر می‌شده (۱۳۹۵/۱۰/۱ فارس‌نیوز).

۱۴. مرکز تحقیقات بیولوژی جهی اعلام کرده آقازاده‌هایی که سر از بانک‌های مزنوتلا و ماندت و مدیریت هلدینگ‌ها درآورده‌اند، همگی دارای ژن خوب هسـتند که در محیط پول، قدرت و رانت هستند.

۱۵.در یک تست تیزهوشی بی‌پر دانش، مشخص شد بسیاری از دارنـدگان ژن خوب صابون را به شـکل سـابون، ارز را عرض، هوشـک را حوشـک، سـفینه را صفینه، نابغه را نابقه، شایسـته را شایسـته، مثـل را ملـط، کارآفرین را کارداقرین و ایران را به شکل عیران اشتباهی نوشته‌اند.

۱۶. برخـی رسـانه‌های وطنی و اقتصـادی هـرروزه برخی از این اشـخاص و مؤسـسات بوندهدار تحت تعقیـب را به‌عنوان کارآفرین، شایسـته‌سـالار، مدیر نمونه و... معرفی کرده و می‌کنند. مردم می‌گویند نکند کاسـه‌ای زیر نیمچـه‌ایـن رسـانه‌ها و آن صاحبان وجود دارد؟

۱۷. بی‌هم گزارش یکی از بزرگان اقتصـادی کشـور اسـت در بین‌بینی اوضاع اجتماعی ۱۰ سـال آینده که معتقد اسـت: «ایران توانسته اسـیر پروژه بازگشـت نخبگان را به‌خوبی اجـرا کند. هزار میلیارد دلار ایرانیان خارج از کشـور به ایران بازگشـته اسـت. سه هزار استاد برجسته ایرانی به ایران رجعت کرده‌اند. در سال ۱۴۱۵، بعد از اجـرای سیاسـت‌های وحدت و ثبات نهادهـای مردمی، خانواده هنوز در ایران مهم‌ترین نهاد اجتماعی اسـت. آن‌چنان که پژوهشـگرانی از سراسر دنیا برای مطالعه وجام و قوام آن به ایران مراجعه می‌کنند.» (سایت دکتر لشک بلوکی)

شـوکه حبیب‌زاده: از آلمان که به ایران سـفرکرد، در تلاطم بود تـا بتواند حرف‌هایش را به مسـئولان برسـاند و بـرای همین از گفت‌وگو با ما استقبال کرد. پروفسور محسن مسرت، استاد اقتصاد دانشـگاه ازنابروک آلمـان، در این گفت‌وگو سـعی کرد گره‌های اصلی اقتصاد ایران را برشـمارد. به گفته او، قدرت خرید ضعیف در جامعـه و ضعف رقابت خلاق در بـازار، دو نقطه‌ضعف اصلی و بنیادین اقتصاد ایران اسـت. صحبت‌های او درباره شرح جرایی و به‌وجودآمدن این دو ضعف گذشـت؛ امـا او در این گفتار، نظام اقتصـادی و پذیرش آن را سـوی دیگر مشـکل اسـاسی‌تر در اقتصاد ایران را در رمنیه‌سازی برای این اتفاق‌ها مقصر دانسـت. او در بیان یکی از جنبه‌های این تقصیر به موردی اشاره می‌کند که در اقتصاد ایران در قالب خصولتی تعبیر می‌شـود. به گفته پروفسور مسرت: «... (در ایران) خصوصی‌سـازی به‌سادگی به خصولتی تبدیل شد. البته دلیل سـرسری عمل‌کردن دولت‌ها و موفقیت عملکرد تئوری نئولیبرالی شـوک اقتصادی این بود که کـرود ذی‌نفع قدرتمندی نیز به‌وجودی دریافت این نوع خصوصی‌سازی راه را برای کسـب رانت‌های کلان باز خواهد کـرد. بنابراین این گروه جزء طرفداران سـرسـخت بازارهای کاملا آزاد شـدند و زیر این نمـاد به چپاول ثروت عمودی کشـور و عمیق‌کردن نهادها و سـاختارهای رانتی در همه بخش‌های جامعه مشـغول شـدند». او هشدار می‌دهد: «نئولیبرال‌های ایرانی عمـلا در جاله تبلیغاتی نئولیبرال‌های غربی افتاده‌اند» و به روحانی تأکید می‌کند که فکری به حال تیم اقتصادی خود و زدودن این دیدگاه کند. البته او در ادامه کلام خود می‌گوید: «این دولت‌های به‌خصوص اصلاح‌طلب بودند که در جاله نگرش و تبلیغـات نئولیبرالیسـتی افتادند و در حقیقت آب به آسـیاب قدرتمندان و مخالفان اصلاحات ریختند» و بر همین اسـاس تأکید می‌کند که باید مبزرهای مصنوعـی موجود (بین دو جناح حاکم) تا حدی از بین بروند و دوقطبی بی‌دلیـل میان این دو جناح تبدیل به نیرویی قدرتمند و مؤثر در مقابل قشرهای رانت‌خوار و مخالف با تحول و عدالت‌طلبی قرار گیرند. پایان کلام او که شـرایط کنونی اقتصاد ایران در مواجهه با تحریم‌های جهان را پوشـش می‌دهد، تأکید بر این دارد که اکنون ایران آن اسـت که ایران دست به یک اقدام و الزام تاریخی بزند. او این اقدام را با پشـتوانه حمایت‌های سیاسی جهانی از ایران در برابر آمریکا این‌گونه تعبیر می‌کند: «ورود پول‌های جهانی دیگری مانند یورو یـا در مرحله بعدی حتی یوان (پول چین) در رقابت با دلار، امروز به یک الزام تاریخی تبدیل شده است؛ زیرا از این طریق قدرت اقتصادی آمریکا که بخشی از آن با نقش پولش به‌عنوان پول جهانی اتصال دارد نیز به‌شـدت کاهش خواهد یافت. این اقدام درحال‌حاضر با توجه به پیمان شانگهای و کشورهای بریکس با ریسک بسیارکمتری روبه‌رو است».

★ آیا این روش آگاهانه از سـوی کسـانی دنبال شده که به انحصارات آگاهی داشـته‌اند و منافعی در کار بوده؟ یا صرفا به این خاطر بوده که این شـیوه را در غرب می‌دیدند؟ چه نگاهی در این باره دارید؟

نظریه نئولیبرالیسـم در دنیـا در دورانی به وجود آمد که نظریه کینزی که هدفش تقویت قدرت خرید داخلی و تشکیل و حمایت از دولت رفاه بود، در بحران موقتی افتاد. این بحران در حقیقت نتیجه بروز محدودیت‌های اکولوژیک رشد بود و ربطی به سیاسـت‌گذاری‌های کینزی نداشـت. اما طرفـداران نئولیبرالیسـم موقع شـدند بحران رشـد اقتصادی و بی‌کاری همه ۷۰ و ۸۰ میـلادی در کشـورهای غربـی را به مکانیسم‌های سیاست‌گذاری کینزی دخیل کنند.

در آن زمان ایده نئولیبرالیسم توانسـت با بکیرد. به این دلیل کـه اصولا سـرمایه‌داران در غرب به این نتیجه رسـیده بودند که سـندیکاهای کارگری و دولت رفاه می‌توانند به سـاختار جدی برای ادامه حیات سرمایه‌داری خدشه وارد کنند. شاید شاید خود سـرمایه‌داری مورد سؤال قرار بگیرد. ایده نئولیبرالیسم درست نقطه مقابل ایده جامعه کینزی اسـت. در تئوری اقتصاد کینزی، نقش انسـان به‌عنوان محور اصلی اقتصاد و جامعه بیرنگ اسـت. اما در نئولیبرالیسم انسان در خدمت بازار و ایجاد سود اسـت. آن زمان در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی، با حل تبلیغات که بازار کاملا آزاد در همه سطوح تمامی مشکلات را حل می‌کند، رونق گرفت و حتی عده‌ای از سیاست‌مداران مطرح کردند که حتی دموکراسـی باید خود را با بـازار آزاد تطبیق دهد؛ برای نمونه آنکلا مرکل صدراعظم آلمـان که از نگرش‌های نئولیبرالی دفاع می‌کند، چند سـال پیش نظریه دموکراسـی انعطاف‌پذیر و مقابل بازار را مطرح کرد، به این معنی که دیگر اذعان کرد دموکراسی هم دقت اسـت بلکه ابزاری اسـت در خدمت بازار کاملا آزاد. این دکترین عملا در اکثر دولت‌های غرب مسـلط شد. نئولیبرالیسـم در اروپـا و آمریکا، پایه‌های قوی پیدا کرد و به نوعی باور تبدیل شـد. با روی این بینش در دانشگاه‌ها و مؤسسات و دولت، در مدت زمانی حدود ۱۰ سال جو نظری در تمامی کشورهای سرمایه‌داری عوض شد. طرفداران نئولیبرالیسـم در دانشگاه‌ها و دولت نفوذ پیـدا کردند و شـدیدا از این بینـش طرفداری می‌کردند که این بازار آزاد اسـت که همه مشکلات را حل می‌کند. هرچـه دخالت دولت کمتر به‌همان مناسبت برای سـوداوری سـر